

VOJENSKÉ ROZHLEDY

ČÍSLO 2.

ROČNÍK XIX.

ÚNOR 1938.

ČÁST VŠEOBECNÁ

Redaktor: Plukovník gšt. František Pohunek.

— a č —:

Záložní vyšší jednotky na začátku světové války.

(Podle italských pramenů.)

Ve většině evropských států, které se zúčastnily světové války, byly záložní vyšší jednotky postaveny hned za mobilisace a dostaly křest ohněm již v prvním měsíci války. Je zajímavé a velmi poučné povšimnout si, jak byly záložní jednotky v míru připravovány, v jakém rozsahu je jednotlivé armády postavily a jak se na začátku války osvědčily.

★

Francie se vypjala již před světovou válkou k největšímu úsilí tím, že zařadovala 78,1% z každého odvodního ročníku a že krátce před válkou zavedla tříletou presenční službu. Tak se podařilo francouzské republice se 40 miliony obyvateli udržovati 41 pěších divisí kromě bílých a barevných koloniálních vojsk.

Za mobilisace postavil každý aktivní pěší pluk jeden pluk záložní s číslem základního pluku, zvětšeným o 200. Záložní pluky měly po dvou praporech.

Nové formace byly rozděleny do záložních divisí (140 pěších pluků, 6 pluků koloniálních a 21 praporů myslivců) nebo přiděleny jako posila různým armádním sborům (27 pěších pluků, 9 praporů myslivců a 2 pluky koloniální); mimo to zůstalo od začátku v Alpách k dispozici 5 pěších pluků, 1 koloniální pluk a 1 prapor myslivců. Konečně jeden pluk byl přidělen pevnosti Maubeuge.

Každý polní dělostřelecký pluk postavil zpravidla jeden nový oddíl; tyto oddíly, sloučené vždy po třech, byly přiděleny záložním divisím. Čtyři záložní divise v Alpách měly místo několika baterií polních baterie horské.

Jezdecké pluky mobilisovaly dvě záložní eskadrony přidělené záložním divisím.

Záložních divisí bylo 25 a byly číslovány od 51—75; byly složeny nejvíce z 12 praporů a 24 těžkých kulometů, 36 děl a 2 eskadron.

Pluky, které byly přiděleny jako posila armádním sborům, měly dostat podružné úkoly, jako osádky obranných zařízení, doprovody atd.; ve skutečnosti jich však bylo použito stejně jako pluků aktivních.

Plán XVII přiděloval armádám operujícím proti Německu osm záložních divisí a umisťoval dvě skupiny záložních divisí na křídlech sestavy v krajině Vesoul a Vervins. Po jedné záložní divisi dostaly pevnosti Bel-fort, Epinal, Toul a Verdun. Dvě divise byly určeny pro opevněný prostor pařížský a jedna k dispozici ministerstva války pro opevněný prostor u Châlons. Konečně byly čtyři záložní divise u alpské armády.

12 těchto divisí bylo spojeno ve 4 skupiny bez služeb a doplňovacích jednotek. Potom byly vytvořeny jiné dvě skupiny; jiné byly rozpuštěny a jiné zase po vybavení službami a doplňovacími jednotkami byly přeměněny v armádní sbory.

Záložní jednotky byly připraveny pro železniční transport mezi 9. a 12. mobilizačním dnem.

Před světovou válkou francouzský hlavní štáb záložním jednotkám velmi málo důvěřoval a spoléhal pro velké operace výhradně na aktivní armádu.

Záložní divise šly do ohně, mimo nějakou výjimku, po 20. mobilizačním dnu, a jak se předvíдалo, jejich křest ohněm byl často málo slavný.

Jedno hlášení na př. dosvědčuje, že chování jednoho mysliveckého praporu 10. srpna 1914 bylo nekvalifikovatelné. Vojáci od prvního momentu ustupovali, což opětně dosvědčuje, že se nemůže počítati s jednotkou záložníků, která měla toliko 20 dní času na výcvik a na přizpůsobení vojenskému životu. A v hlášení bylo naléháno na to, aby jednotky záložníků byly odvolány dozadu, poněvadž jsou příčinou nepořádku.

71. záložní divise, která byla 23. srpna 1914 na Colle de Sainte Marie s překvapením napadena, opustila postavení i dělostřelectvo.

Nehledě k opěťovaným rozkazům, a aniž byly napadeny, opustily také oddíly 58. záložní divise několik vrchů ve Vogésách.

Dosti závažné je také hlášení velitele XIV. armádního sboru:

„Záložní jednotky velice zklamaly a jest jen trojí řešení: buď použít jich zvlášť — samých, což je nebezpečné, nebo použít jich s jinými jednotkami, což zase porušuje taktické svazky, nebo jich vůbec nepoužít. Nyní jich používám jako pracovníků a jako osádky v zákopech a doufám, že za nějaký den budou v lepší kondici. Všechny záložní brigády mně nenahradily těch 6000 mužů aktivního vojska, které mně byly odňaty.... Záložní jednotky ustoupily všude, kde jsem jich použil.... aktivní jednotky se všude udržely a někde ještě získaly terén.... Je nerozvážné použít záložních jednotek před určitou dobou osamoceně v horách a lesích.“

Ve Vogésách tedy záložní jednotky nesplnily očekávání. Málo utěšující byly zprávy též z druhých úseků fronty. IV. skupina záložních divisí, která byla těžce zkrušena v bojích za ústupu od řeky Sambre, zůstala v bitvě na Marně téměř nečinná. U 52. a 60. záložní divise, které před bitvou na Marně přešly k 9. armádě Fochově, byly projevy nekázně jen stěží potlačovány důstojníky zbavenými prestiže nad povolanými záložníky. Dvě divise poslané z Paříže byly v otevřeném poli v krajině u Arrasu tak krutě zřízeny, že za bitvy na Marně byly téměř neschopny akce.

Několik záložních divisí na to zle doplatilo v útočných bojích ve Woevre (22.—25. srpen 1914). Naproti tomu druhá skupina projevila značnou odolnost v obraně návrší u Nancy.

Všem záložním jednotkám veleli aktivní vyšší důstojníci a bylo v nich zařadeno také dosti aktivních kapitánů ve funkcích velitelů rot.

Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá zkušenost, že je neprozřetelné posílat záložní vyšší jednotky do útoku, aniž předtím ztrávily aspoň měsíc společného života za tím účelem, aby se podrobily přípravnému výcviku a obeznámily s vojenským životem.

*

Rusko mělo roku 1914 na 165 milionů obyvatel, vojsko o početním stavu 1,300.000 mužů, které bylo organisováno v 37 armádních sborech a 24 jezdeckých divisích.

V mobilisaci bylo postaveno 35 záložních divisí složených podobně jako aktivní divise z 16 praporů, 48 děl a 3 eskadron.

Je zajímavé, jak je ohodnotil generál Danilov, který byl tenkrát generálním ubytovatelem ruských armád. Připomíná, že aktivní pluky odjíždějící na frontu vzbuzovaly obdiv, ne však již záložní jednotky, jejichž složení nebylo již tak stejnorodé. Jejich kádry se skládaly z jistého počtu důstojníků a mužstva, kteří byli určeni již v míru a kteří za mobilisace byli vzati od aktivního pluku. Tyto kádry byly málo početné a během mobilisace bylo konstatováno, že s trestuhodnou lehkovážností bylo toto jádro nahrazeno méně dobrými prvky. Povolání záložníci, z větší části příslušníci starších ročníků, zapomněli již vojenský výcvik a kázeň, poněvadž nebyli v míru povolávání pravidelně ke evičením ve zbraní. Konečně bylo do pěchoty zařadeno velmi mnoho pevnostních dělostřelců.

Ve výbroji a materiálu byly značné nedostatky. Pušky nebyly všechny přizpůsobeny nové střele a scházely pojezdny kuchyně, které musily být nahrazeny varnicemi a improvizovanými kuchyněmi. Děla starých vzorů byla často opotřebovaná a byla opatřena antikvárními miřidly. Poněvadž se nedostávalo muničních vozů, musily zbrojní parky dopravovat munici na rekvirovaných vozech.

Záložní jednotky překonaly předvídaný mobilisační termín o několik dní, přicházely však do operačního pásma polovičně připraveny a nemohly být považovány za schopné k provádění aktivních operací.

Přece však v průběhu války napravila morální síla materiální nedostatky u těch záložních divisí, kde velitel dovedl vnutit svou autoritu a dosáhl soudržnosti. Cenné poučení!

„Opolčenci“ (t. j. domobrana) byli povoláni 7. srpna 1914 a jejich oddíly byly zčásti organisovány ve smíšené teritoriální brigády, které zůstaly v etapě a uvnitř země.

Od začátku války zůstalo asi 10 záložních divisí k ochraně území u Petrohradu a Oděsy, kde se Rusové obávali vysazení nepřátelských sil, na Sibiři a v Kavkazu. Jedna divise byla v pevnosti Brest a druhá v Ivanogorodu. Kolem 5. září přibýlo 12 divisí k armádám jihozápadní fronty (operujícím proti rakousko-uherské armádě); z těchto divisí byla část přidělena jako 3. jednotka aktivním armádním sborům a jiná část byla potom určena jako osádka pevnosti Przemysl. Z těchto divisí byly utvořeny nové armádní sbory XXVIII. a XXIX.

Na severozápadní frontě (obsahující armády operující proti Němcům) bylo v září 11 záložních pěších divisí: některé byly samostatné, dvě byly včleněny do nového XXVI. armádního sboru na Němenu a jiné do nového XXVII. armádního sboru ve Varšavě.

Ze záložních jednotek, jež byly začátkem září u I. ruské armády, tvořily dvě divise XXVI. armádní sbor, dvě byly podrženy v armádní záloze, jedna přidělena jednomu armádnímu sboru a jedna brigáda odloučena k ochraně boku a etapy.

Nových formací, které se všeobecně objevily na bojišti po prvním měsíci plného tažení, bylo celkem moudře využito.

*

Vojenské úsilí, které Německo provádělo před světovou válkou, bylo méně intensivní než úsilí francouzské. Při bedlivém tělesném výběru zařadovalo Německo 53 2% odvodního ročníku a mělo dvouletou přesenní službu; tříletou jen u hipických zbraní.

Německo mělo na 67 milionů obyvatel 50 pěších divisí. Pluky měly takové mírové početní stavy, že za mobilisace stačily k doplnění na válečný početní stav dva ročníky.

Ne zvlášť velký počet stálých jednotek (v srovnání s Francií) a dostatek vycvičených záloh by byl dovolil německé armádě zdvojení aktivních jednotek. Záložních jednotek bylo však postaveno toliko 50% počtu jednotek aktivních. Byla pronesena výtka, že Německo opominulo hned od začátku využít všech svých lidských zdrojů, když mohlo vrhnout do pole alespoň o půl milionů mužů víc.

Německé záložní jednotky překonaly svou solidností daleko záložní jednotky jiných armád. Byly hned od prvních dnů konkrétním přínosem síly operující armádě.

Jeich soudržnost tvořily různé složky. Především to byly dobré kádry: vyšší důstojníci a velitelé rot byli aktivní a každá rota dostala od aktivního pluku dva nebo tři poddůstojníky.

Záložníci mezi 26.—30. rokem věku byli zařadováni k záložnímu pluku postavenému brigádou, v které vykonali činnou vojenskou službu. A tento pluk existoval ve skutečnosti, ne snad toliko jako tajné mobilisací „číslo“. Tento pluk byl postaven ze záložníků každá dvě léta na 14 dní; měl-li se účastnit císařských manévřů, byl postaven na 28 dní. Záložníci vzatí z těsného svazku brigády mohli se navzájem seznámit a poznat důstojníky, kteří by jim veleli ve válce. Počet povolávaných záložníků, který činil r. 1906 345.000, vzrostl r. 1913 na 605.000 mužů.

Každá pěší brigáda stavěla zpravidla jeden záložní pluk a každý aktivní myslivecký prapor utvořil jeden záložní. Celkem 112 pěších pluků (téměř všechny po třech praporech) s 88 kulometnými rotami a 18 mysliveckých praporů.

Dělostřelectvo utvořilo 29 záložních pluků plného dělostřelectva (byly 102 aktivní pluky) po šesti bateriích o šesti dělech; pět pluků mělo výjimečně po devíti bateriích.

Šest ze 110 jezdeckých pluků šlo do pole s šesti eskadronami, všechny ostatní se čtyřmi. Bylo utvořeno 33 záložních jezdeckých pluků toliko o třech eskadronách; záložní pluky byly přiděleny záložním vyšším jednotkám.

Třináct aktivních pěších pluků, které byly přebytné v složení aktivních divisí, tvořilo pevné jádro pro některé záložní jednotky. Tento postup stojí za úvahu.

Celkem bylo čtrnáct štábů záložních armádních sborů; záložní sbory měly proti aktivním armádním sborům méně o letku, světlometný oddíl a oddíl těžkého dělostřelectva.

Záložních divisí bylo třicet. Z toho dvě, t. zv. pevnostní (Mety a Strasburk). Skládaly se zpravidla z 12 praporů, z 36 děl (polovina počtu děl aktivních divisí) a z 3 eskadron.

Vyjmajíc IX. záložní armádní sbor (Altona), jehož bylo dočasně použito k obraně pobřeží Severního moře, byly všechny záložní jednotky zařaděny do rámců armád.

Organismus německé armády byl velmi solidní a improvisoval jiné jednotky druhého sledu.

Náhradou za tři nové armádní sbory vyžádané r. 1912 Ludendorffem, pro jichž postavení odepřela vláda poskytnout finanční prostředky, byly mobilisovány z mužstva přebývajících u náhradních těles t. zv. náhradní jednotky. Bylo to 86 praporů se 44 kulometnými četami, 19 púleskadron a 40 dělostřeleckých oddílů. Největší část těchto jednotek byla organizována v 6 divisí a 3 brigády a bylo jich použito v otevřeném poli; zbytek byl určen jako osádka pevností.

Zeměbrana (Landwehr) vytvořila 107 pěších pluků bez kulometných rot, 2 jezdecké pluky a 2 dělostřelecké oddíly. Část těchto prvků doplněných 22 bateriemi z „Landsturmu“ vytvořila 29 smíšených brigád; ty byly buď přiděleny armádám anebo sloučeny ve zvláštním sboru „Landwehr“, operujícím v Polsku. Vynecháváme „Landsturm“, t. j. domobranu.

Konečně bylo rozkazem z 16. srpna 1914 nařízeno postavit 6 nových armádních sborů s čísly od XXII do XXVII a jednu bavorskou záložní divisi.

Každá divise měla 13 praporů, 9 baterií o 4 dělech a 2 záložní eskadrony. Armádnímu sboru byla pak přidělena jedna baterie hrubých houfnic. Každý pěší pluk měl kulometnou četou o dvou těžkých kulometech. Armádní sbor měl celkem 76 děl.

Tyto jednotky utvořené zčásti z dobrovolníků, kteří se ve velmi značném počtu přihlásili, dosáhly pohotovosti kolem 10. října. Průměrně 61% jejich mužstva se nedostalo výcviku; velmi silně byli zastoupeni studenti. Značné byly nedostatky ve výzbroji, v oděvu a v jiném výstroji. Byly vydány pušky německé, belgické a ruské; poněvadž se nedostávalo přilb, byly pro tyto jednotky konečně rekvirovány přilby berlínské policie.

Téměř všichni vyšší důstojníci, kteří dosáhli již velmi pokročilého věku a kteří již před mnoha lety opustili činnou službu, postrádali praxe ve vedení moderního boje. Veliteli rot byli důstojníci v záloze, veliteli čet převážně důstojníci čekatelé v záloze. Zvláště dělostřelectvo nebylo na výši a velitelé baterií měli velké nedostatky ve výcviku, byli zhusta málo tělesně zdatní a neuměli jezdit na koni.

Čtyři z šesti sborů utvořily údernou masu, již bylo použito ve Flandrech počínaje 19. říjnem. Nebyly však použitelné v pohybné válce tam, kde se hledalo rozhodnutí; mohly být určeny jen do klidných úseků a k obraně. Ofensiva ztroskotala přes ducha sebezapření a vysoké vlastenectví, jímž byli prochnuti důstojníci i mužstvo.

Německý hlavní štáb přidělil v mobilizačních směrnicích záložním armádním sborům analogické použití jako aktivním; francouzský hlavní štáb znal na štěstí tyto tajné směrnice, avšak, uveden na scestí vlastními předsudky o záložních formacích, nevěnoval jim víry nebo, ještě hůře, nepočítal s nimi.

První německé záložní útvary přišly do boje již 5. srpna 1914 ve Vogésách. Jádro záložních divisí vstoupilo do akce kolem 20. srpna a v následujících dnech.

Průměrný výsledek byl uspokojivý, v několika případech velmi dobrý a někdy ovšem také jen prostřední. Zvláště se zdály malátné akce formací použitých ve Vogésách. Všeobecná nepřipravenost Němců k boji v horách a větší tělesná námaha, které vyžadovalo zvláštní utváření terénu, musily logicky mít větší zpětný odraz na záložníky.

Přesná studie o výkonnosti záložních německých formací by byla velmi poučná. Ze zkušenosti všeobecně plyne, že není možno vytvořit větší počet soudržných a odolných záložních jednotek, než je polovina počtu aktivních pluků. Jinak dobré záložní jednotky mají v horách a lesnatém terénu malou výkonnost, nejsou-li k tomu vycvičeny.

Německé záložní armádní sbory pod přířícím srpnovým sluncem v rovném terénu doslova hltaly pochodové etapy a v palbě se udatně držely. Naproti tomu Ersatzdivise, improvizované z prvků od různých náhradních těles, projevíly menší ofensivní schopnost.

*

Srbsko se sotva 5 miliony obyvatel mobilisovalo r. 1914 542.000 mužů, 75.000 koní a 76.000 tažných volů.

Válka zastihla srbské vojsko v reorganisaci; nové organizace obsahující 10 divisí nebylo zdaleka ještě dosaženo. Mnoho věcí bylo závadných, počínaje moderními puškami. III. výzva dostala jako odznak jen ramenní pásy. Hlavní štáb musil přikročit k řadě spěšných výpomocí. Operující armáda měla složení analogické jako za balkánských válek v l. 1912—1913.

Na štěstí značný počet záložníků se zúčastnil dvou tuhých válek a byl tedy otužen a oštěřen. A tak II. výzva závodila s hlediska výcviku s první.

Šest divisí I. výzvy se skládalo z 16 praporů (každý aktivní pěší pluk vytvořil čtvrtý prapor) s 16 těžkými kulomety, z několika eskadron a z 9 baterií. Divise II. výzvy byly slabší a hůře vyzbrojeny, neboť obsahovaly toliko 12—16 praporů a menší počet baterií.

Operující armáda měla 202 prapory, 4 oddíly komitů, 542 děl, 8 letounů, 47 eskadron, 200.000 pušek a 216 těžkých kulometů.

III. výzva vytvořila 15 pěších pluků zčásti určených ke krytu; v Novém Srbsku zůstalo 21 kádrových praporů. Vojska uvnitř země a v krytu na bulharských hranicích bylo na 150.000 mužů; tento počet je již obsazen v uvedeném úhrnném počtu.

Za nástupu byla 2. manévrovací armáda složena z divisí I. výzvy. Též divise II. výzvy se dobře osvědčily; je však třeba mít na zřeteli zvláštní podmínky povoláných záložníků, kteří se před nedávnem navrátili z dvou válek.

*

Rakousko-Uhersko s 51 miliony obyvateli mělo ve zbraní 48 aktivních pěších divisí a několik samostatných horských brigád. Skutečný II. sled armády chyběl. Ten byl nahrazen 16 divisemi Landwehr a honvédů, zvláštním to vojskem obou států, které mělo v míru malé početní stavy. Ačkoli Maďaři, jsoucí s Vídní na štiřu, skrblili penězi pro společné vojsko, byli již štedřejší při vyzbrojování honvédů, kteří byli dobře vybaveni dělostřelectvem.

Generál Conrad, dobře jsa si vědom organizačních nedostatků, navrhoval, aby ze záložníků, kteří by za mobilisace byli u kádrů nadpočetní, byly sestaveny záložní vyšší jednotky; avšak tento, jako tolik jiných dobrých návrhů Conradových, se „cestou ztratil“ a ne jeho vinou.

Císařským nařízením bylo povoleno použít Landsturmu též mimo státní území. Landsturm obsahoval mužstvo ve věku od 32—42 let; bylo postaveno 72 pluků (po 3 nebo 4 praporech) a 10 skupin maďarských husarů.

Smíšené brigády Landsturmu, použité od začátku na ruské a balkánské frontě, se prostředně osvědčily. Později se některé jednotky Landsturmu zlepšily a nejvíce se vyznamenala 106. olomoucká divise, složená z Čechů a Němců.

Za mobilisace postavily aktivní pluky pěší roty a jezdecké čty pro štáby, 42 záložních eskadron, 20 záložních polních baterií a 10 nových horských baterií.

Každý armádní sbor — kromě dvou bosensko-hercegovských — sloučil pochodové útvary společného vojska v jednu brigádu; honvédi postavili pro vlastní aktivní útvary 16 pochodových pluků.

Dělostřelectvo se zvětšilo o 324 děl, která tvořila výzbroj doplňovacích baterií postavených u každého oddílu nebo dělostřeleckého pluku.

Části těchto rozličných útvarů byly potom sloučeny v divise 54., 55., atd.

Za mobilisace bylo postaveno toliko jedno nové velitelství armádního sboru: XVII.

*

Itálie měla to štěstí, že mohla dlouhých měsíců neutrality využít k postavení oddílů milice.

Mobilizační plán nařizoval postavení 51 pluků pěchoty (od 111—162, vyjímaje 150), t. j. průměrně jeden na brigádu, 20 praporů bersaglierů, 30 rot alpinů, 23 eskadron (z těch bylo 20 sloučeno v 10 korouhví), 90 baterií, z nichž bylo 79 polních a 11 horských, a 66 pevnostních rot.

Tyto jednotky měly se sloučit v 11 divisí číselovaných od 25—35 a v několik samostatných brigád (jako posádky pro Veronu, Benátky atd.). Divise měla 12 pěších praporů, jeden nebo dva prapory bersaglierů a jeden pluk dělostřelecký pluk o 6 bateriích.

Operující armádě měly být přiděleny také oddíly alpinů teritoriální milice: 26 velitelství praporů a 62 rot. Naproti tomu alpské roty mobilní milice měly zvětšit aktivní prapory. Téměř všechny alpské jednotky měly být sloučeny ve skupiny nebo v pluky.

Jak by bylo bývalo použito divisí mobilní milice?

Starý nástupový plán proti Rakousko-Uhersku, načrtnutý r. 1885 generálem Cosenzem, uváděl 4. armádu jako strategickou zálohu jižně

od Pádu; podle tehdejší organizace se skládala tato armáda z šesti divisi mobilní milice a z jedné brigády královských karabiníků (t. j. četníků).

Poslední plán, sestavený v červenci 1913 generálem Polliem, určoval čtyři divise mobilní milice k zvětšení aktivních armádních sborů, šest divisi (XIII. a XIV. armádní sbor) jako všeobecnou zálohu v prostoru Padova a na pahorcích u Custozzy a jednu divisi k ochraně hlavního města do Frascati. XI. armádní sbor měl zůstat v Puglie buď k ochraně pobřeží nebo k hrozbě vysazením v Dalmacii.

Generál Cadorna nařídil postavit oddíly mobilní milice mezi 5. a 30. lednem 1915; 27. dubna byla postavena velitelství divisi, pěších brigád a dělostřeleckých pluků. Tak při vypuknutí nepřátelství trvaly oddíly mobilní milice nejméně čtyři měsíce.

Cadorna podržel sedm divisi mobilní milice ve všeobecné záloze (XIII. sbor v prostoru Verona, 29. divisi u Sacile a XIV. sbor v prostoru Udine. Ten se shromáždil kolem 15. června 1915). Ostatní čtyři divise se staly složkami aktivních armádních sborů a 34. byla při vypuknutí války v postavení na náhorní planině Sedmi Obcí.

Mobilní milice, v níž byli zařadění záložníci od 28.—32. roku věku, šla do ohně za zvlášť příznivých podmínek, co se týče soudržnosti a přizpůsobivosti, a dobře se osvědčila.

*

Rumunsko s počtem obyvatelstva málo více než 7 milionů mělo v míru rozsáhlou kostru branné moci, a to 10 čtyřplukových pěších divisi zvětšených o myslivecké prapory.

Rumunsko vstoupilo do války v srpnu 1916; dvouletého vyčkávání nebylo však v přípravách dobře využito.

Bylo utvořeno pět záložních divisi (11.—15.) s dělostřelectvem slabším, než měly aktivní divise. Potom bylo improvisováno dalších pět, složených z různých prvků, které byly zčásti vybrány předem z jednotek již existujících; avšak tyto nové oddíly byly špatně zformovány a měly málo kulometů; jejich málo početné baterie byly pak slabé. Konečně během operací se objevily další tři divise: 21., 22. a 23.

Za nástupu byly poslány čtyři záložní divise do první linie, dvě byly ponechány dále vzadu (z nich 15. ve všeobecné záloze v Bukurešti), tři strážily Dunaj a jedna byla posádkou pevnosti Turtucaia.

Operující armáda měla 366 praporů, 327 baterií, 106 eskadron, t. j. 440.000 bojovníků a 122.000 mužů přidělených službám. Za mobilisace bylo povoláno do zbraně 813.700 mužů; tento počet se během polního tažení zvětšil na 1,230.000, t. j. 15% mužského obyvatelstva státu mezi 18 až 45 lety.

Počet důstojníků se zvětšil z 8.500 na 19.843.

R. 1915 mělo Rumunsko nedostatek těžkého dělostřelectva; horského a protiletadlového dělostřelectva nebylo téměř vůbec. Z výzbroje vzaté z pevností byly postaveny čtyři pluky těžkého dělostřelectva — velmi různorodé a četné baterie 53 mm a 57 mm.

Několik záložních divisi se dobře osvědčilo — jako 11. ve vulkánském průmyslu; všeobecně však byl jejich výkon prostřední a některé se velmi brzo rozplynuly.

*

Uvedené údaje opravňujú k jistému skepticizmu o improvizovaných formáciách. Odmyslíme-li si státy, ktoré mohli záložní formace lépe připravit, poněvadž vstoupily do války již po jejím delším trvání, hned od začátku se dobře osvědčily jen záložní jednotky německé armády, poněvadž byly výborně připraveny.

Možno tudíž mít za to, že se spolehlivými záložními jednotkami se může počítat jen tehdy, budou-li již v míru připravovány tak, jak to prováděli Němci před rokem 1914.

Generál M. Inostrancev:

Operace u Smyrny 1922.

Politická situace.

Válečné operace na turecké frontě za světové války skončily 30. října 1918 příměřím, uzavřeným v Mudrossu. Loďstvo dohodových států, hlavně Anglie, vplulo do Dardanel. 14. března vrchní válečná rada dohodová, která se sešla v Paříži, potvrdila provedení výsadku v prostoru Smyrny, na základě 7. odstavce mudrosské smlouvy, v němž se mluvilo o podmínkách okupace tureckých strategických bodů a postavení. Výsadek měla provést řecká vojska, za podpory a pod ochranou britského a francouzského loďstva.

15. května vstoupila řecká vojska do Smyrny a dopustila se bohužel velmi četných ukrutností na pokojném muslimanském obyvatelstvu; to rozlítlo Turky a stalo se znamením pro turecké obyvatelstvo k organizaci sebeochrany. Podepsání mudrosské smlouvy vládou sultána Mohameda VI. mělo za následek revoluční hnutí; již v květnu došlo v Ismide k sjezdu zástupců anatolských měst a výkonný výbor sjezdu ustanovil Mustafu Kemala pašu velitelem vojsk ve Východní Anatolii. 15. června 1919 byl v Erzerumu zahájen všeobecný kongres pod heslem „ochrany národnostních práv Východní Anatolie“. Na tomto kongresu byl už Kemal paša jako předurčený vůdce nacionalistů.

V září 1919 v Sivasu, kde Kemal tvořil prozatímní vládu, usnesl se kongres zástupců všech anatolských vilajetů a azerbejdžanských Turků, že se bude pokračovat v boji s Dohodou. V resolucích kongresu se pravilo, že Anatolie vypovídá válku Dohodě a že neplatí žádná ujednání mezi anatolskými Turky a cařihradskou vládou Mohameda VI. Turecký parlament měl být co nejdříve svolán a neměl dovolit nějaké mandáty nad Tureckem ze strany Dohody. Všechny turecké síly, jak ty, které zbyly ze staré armády, tak nové oddíly partyzánů národní armády, které byly v Malé Asii, byly podřízeny Kemal pašovi. Nová turecká vláda s Kemalem v čele se přestěhovala koncem r. 1919 ze Sivasu do středu Malé Asie, do Angory a odtud žádal Kemal paša na sultánovi, aby v Cařihradě svolal rozpuštěný parlament. Ten se vskutku sešel v lednu 1920 a jeho složení bylo pro sultánovu vládu úplným překvapením (ze 120 členů bylo 75 nacionalistů a 25 Mladoturků). Tak se stalo, že v parlamentě vláda, poslouchající Dohodu, neměla vůbec straníků. Koncem ledna přijal parlament text tak zvaného Národního slibu, který byl pro revoluční Turecko symbolem víry a zároveň základem všech požadavků, předkládaných Dohodě. Jakoby v odpověď na to obsadila dohodová vojska 16. března